# EPVLVM NATALITIVM
## DIE
# VIRGINIS DEIPARAE
## NATALI
### Triplici Laudatione

*Latinè, ac Gracè, Oratoriè, atque Poeticè exhibebant*

LAVRENTIVS CAMERATA ANCONIT.VS
PLINIVS PONGA NOVOCOMENSIS.
CAROLVS ODDVS PERVSINVS.
Sem. Rom. Conuict.

ROMAE, Ex Typographia Francisci Corbelletti.
MDCXXXII.
*SVPERIORVM PERMISSV.*

Imprimatur: si videbitur Reuerendiss. P. Magistro Sacri Palatij Apostolici.

*A. Torniellus Vicesg.*

Imprimatur, Fr: Antoninus Cellius Magister, & Socius Reuerendiss. P. F. Nicolai Riccardij Sac. Palatij Apostolici Mag. Ord. Præd.

# APPARATVS EPVLI ORATIO

## HABITA A LAVRENTIO CAMERATA ANCONIT.

NATALI Virginis Magnæ die, dare veſtris animis epulum ea re natalitium noſtri Sodales volunt. Et quoniam ſatis intelligunt Conuiuas eſſe vos (N N.) nectare, ambroſiaque digniſſimos; veluti Deorum conuiuia celebraturi lectiſternijs veterum nobiliora, Epulones hanc in rem priſco more creauerunt tres: atque ità partiti ſunt munera, vt mihi homini imparatiſſimo apparatus epuli totius aduenerit: alteri adminiſtratio epularū: tertius demum procurationem cantus, & ſymphoniæ ſuſceperit, æmulatus hic quoque gratiam antiquorum cōdientiū epulas rithmo, & harmonia.

Et mihi quidem inſulsè admodum epularis hæc lautitia cecidit, quippe qui humi ſtratus ingenio, nihil, niſi terra natum parare poſſim in Cœnam plane terreſtrem: cum tamen & Virgo, cuius gloriæ cōuiuimus, & Auditores, quorum gratię conuiuamur, diuino quodā animi guſtu nō niſi cęleſtia cōcupiſcāt, digni ſiderū thoris, atque triclinijs.

Verum in Terris etiam neſcio quæ ficta Solis menſa apud Aethiopes celeberrima olim fuit, quę nunc fortaſſe fuerit ad noſtræ imaginem veritatis. Aprica ſiquidem, ac vaſta in regione ſapientes Apollinis Myſtæ tota nocte, clàm populo, cum menſam immenſam mira copia, & varietate ciborum extruxiſſent, ante lucem taciti recedebant: tum Sole primùm exorto ingens eò Ciuium, hoſpitumque turba confluere, ſpectare, diſcumbere, carpere, cædere, libare, ab ouo ad mala ſacras abligurire per ſummam religionem epulas, quòd eas non humano artificio paratas, ſed Solis naſcentis beneficio diuinitus è Cælo exhibitas putarent, ſtolida magis credulitate ſaturi, quam adipali ſatietate felices. Sed quod illi nocturnis fraudibus ter-

renum elucubrauerunt epulum, ſimulata perſona Solis; id nunc ſub Auroræ noſtræ manifeſta natalia, adornamus melius diuino Soli conuiuium. Etenim ex quo gentis humanę ſimul auctor, ſimul extinctor Adam, affectata propius Diuinitatis luce infuſcauit familiam, tellus omnis, quaſi Aethiopum regio facta, ſterileſcebat; cum ecce tibi media inſcitię nocte, & in bonorum omnium publico ieiunio, non ficta Sapientum opera extruitur Solis menſa mortalibus, ſed mortales ipſi Ioachimus, & Anna ope Numinis, promicondi, menſam Principe ſiderum dignam, Virginem, inquam, hanc, auroram ipſam pro accubitu venturi iamiam Solis inſternunt, & cumulant. in quo etiam attigerunt nonnihil ſapientium veterum diſciplinam.

Etenim Phyſicorum aliqui, & optimę notæ philoſophi cenſuerunt Cęlum terreſtribus pabulis enutriri: quaſi ęterna ſiderum ſoboles viuere de fluxo debuerit, & ſupremi illi Mundi magiſtratus ſuſtentari cibarijs miſerorum. Sed cum ſuper aſtrorum victu diſcreparent multi, in Solis tamen alimento conuenerunt omnes. Veriti ſiquidem, ne Soli moleſtum eſſet cibum comminuere, ac molere dentibus, emollitum ei nutrimentum, potione veluti extillata, Oceanum, inquam, & maria, quotquot ſunt, extenuata prius caloribus in vapores, pro diurno dederunt. Quòd igitur æterno Soli Chriſto verum datura ſit noſtrę mortalitatis alimentum ſtillantibus papillis hæc Virgo, merito mare magnum, quo bonorũ omniũ infera ac ſupera flumina cõfluerent, eſſe debuit: quin etiam & maria ipſo nomine præſeferre.

Sed hæc orituro Soli menſa ſit ſtructore Deo: numquid & nobis ex tam fœcundo, placidoque mari piſcari licebit aliquid lautitiarum in epulum? Profectò ſi aquaticis veſci animantibus opiparæ magnificentię loco duceremus, irrideret nos furia illa conuiualis famoſa Cleopatra, quæ nõ Mugilem, aut Muræ nam, nõ Silurum, aut Thynnũ adornabat in cibum ex aquis, ſed pretioſum Oceani portentum, gemmam illam, vnicum opus naturæ, artificioſi cuiuſdam Aceti aſperitate labefaciens, vno profano poculo gemmei liquoris, Pontificias omnes Romanorũ cœnas dãnatas, Latino etiã Iudice, vt minores, abſorbuit.

Exinde barbarum iſtum morem vexandi pro ventre præſtantiſſimam quamque naturam, ſicut & cetera monſtra conſuetudinum externarum, Romana Ciuitate donauit malè caligatus Caligula, non ſine ſuffragio infimi Ordinis, ne dicã Equeſtris, & Senatorij. Clodius enim Aeſopi cuiuſdam Tragœdi filius vniones maximi pretij mira arte maceratos ſingulis Conuiuis, ouorum ſorbilium loco, diglutiendos

tiendos dabat, pluris æstimans palati gloriam, quàm voluptatem.

Sed nostri maris in alueo, nostræ, inquam, Virginis in pectore, non gemmę solum, quibus cęlestis Hierusalē exædificāda dicitur, flagrant dilucidius; sed ęternum Verbum, vnionem illum extra humanarum opum pretia, supra fortunas Angelicas pretiosum: illum vnionem, quo in vnum veluti concordiæ annulū Cęli suprema, terrarumq. infima colligantur, margaritam illam sinu diuini Patris, immenso beatitatis Oceano prognatam, Concha hæc materno conceptu profundet etiam in lucem mortalium: & quod admirere magis, ac magis, Virgo hęc vna eadem Numen illud idem, veteres ob inimicitias nobis peracerbum, & prisca pœnarum seueritate durum, non vt gemmam suam Cleopatra aceti alicuius asperitate colliquefaciet, sed suauissimo demissionis, ac modestiæ suę melle soluet in amores humani generis, eo vsque, vt rerum omnium pretium, & vita Deus, verum fiat nobis tandem in potu, ac cibo vitæ alimentum, ac pretium.

Et quàmuis noster hic vnius gemmę paratus in Virgine ad Cleopatrę similitudinem expositus satis per se Mundū explere valeat vniuersum; tamen nescio quo pacto Aegyptiæ Reginę luxum epularem supergressa fertur munificentia Regum Persarum. quorum ille vnus celebratur à Gręcis basilicè, qui Themistoclem exulem Atheniensem excepturus, non gemmatos haustus, vt Cleopatra, non auratas epulas, vt Caligula, sed vicos, & Vrbes, regiones, ac prouincias exorbendas obtulit. interrogatus enim à domesticę rei Pręfecto, quam cœnam hospiti priuato daret, respondisse fertur, trado illi pro pane primario totam Magnesiam (regio erat ab optimo frumento copiosa): tum vero in vinum Themistocli attribuo Lampsacum (prouincia fuit felicibus vinetis celeberrima): mox in obsonia largior hospiti nostro Myuntem (Vrbem intelligebat multiplici cupediarum foro percelebrem): denique pro tapetibus, cœnatorijs, & vnguentis, Percopen, emporium operibus vestiarijs, & vnguentarijs inclytum, dono do.

Hunc in modum supra Romanos, & Gręcos, liberalis Barbarus priuato ciui non greges, aut armenta, sed Vrbes, ac prouincias, & pene regna dapinabat. Orcum, opinor, Themistocles potuisset adducere pro vmbra, & Parasito.

Sed quid hic ego simile afferre possim in rem nostram, non video. neque enim aut Attalus in Asia sum, aut Cręsus in Lydia, aut Romę Crassus. Persicos odi cum Vate Lyrico apparatus. Quanquam non diffidendum omnino est in tantis opibus huius Augustę, quę nascitur:

nam si mentem bonarum cogitationum epulis saturare velimus, non desunt agri, non vineę, non regiones, non stagna, non Vrbes. de censu erotico Salomonis petenda sunt.

Hęc etenim vna Virgo nonne decore suo, & Libani Turrim exhibet, & Vrbem Hierusalem, & castrorum acies ordinatas? inspicite amicę caput. tempora illa Tempe sunt, non Thessala, sed Libanotica, sed Carmelitica. dabit hortum conclusum, si pectus ostenderit. Vultis instratum lectum tapetibus? ecce ferculum Salomonis, cuius columnas fixit argenteas candor virgineus: cuius sedem Amor ipse iaculorum textura fecit auream: gradibus fulget purpureis; credo, quia martyrio sanguinat intestino. Sed fortasse piscatu magis oblectamini: oculos mergite in eius oculos: sunt piscinę in Hesebon. Vnguenta, opinor, expetitis. ducet illa nos in montem myrrhę, in collem thuris, in alpes aromatum: immo vero conuiuas suos in Paradisum emittet, euocabit in Cęlum ad epulas beatorum, concinentibus passim Amoribus,
Cant. 4. Emissiones tuę Paradisus.

Quę profectò emissio in sublime reuocat animum ad memoriam cuiusdam nescioquàm elegantis festiuitatis, cuius auctor, infestus omnibus bonis Antoninus fuit, prodigiosa illa eluuio adolescentiæ voluptarię. hic enim inter alios lusus, quibus nouo semper cœnarũ commento commessoribus illudebat suis, lectos aliquando in modum follium excogitauit: vtres vento plenos velamentis sericis occultatos insternebat, eo aptos artificio exiliũ spiramentorum, vt comedentium assessu paulatim grauati, lento reflatu sensim sine sensu detumescerent, donec conuiuas infra mensam ad terram vsque demitterent. tunc immotus super mensam Cęsar mirari descensum: ridere, quòd more canum sub mensa positi nihil roderent: subirasci, quòd parem cum Cęsare accubitum dedignarentur: tum inquirere, quo tandem pergere sine motu vellent? an sub terras etiam apud Inferos cœnaturi?

Factum lepidum, dictum facetum, sed mimicè potius, quàm regiè. Regina hęc superarum rerum, atque cælestium, apparatu plane contrario, non follibus igniarijs descensum parat, sed impulsu aquę saliẽtis in vitam ęternam ascẽsum Conuictoribus suis gradatim instituit, vt exorsi primas hic mensas in Terris gustatione virtutis; cœnę deinde caput in Cælo ad sinum ipsum Diuinitatis potiamur, exhibitum ab eius filio Rege symposij, iuxta veteris effatum Oraculi. Consedere
Eph. 2. nos fecit in cælestibus.

# ADMINISTRATIO
## EPVLARVM
# O R A T I O

Græcè habita

## A PLINIO PONGA NOVOCOMENSI
## & Latinè sic reddita.

DVM mecum ipse delibero, quo ferculorum ordine committam hanc cœnam, talos accipite vos more veterum ad conuiuij magisterium; vt qui basilicum iecerit, inuocata Magna Matre, Pater sit symposij. & quoniam iactus omnium felicissimus est, qui quatuor talis, omnibus inæqualibus, cadit; credo, quisquis quatuor illas virtutes præcipuas, inter se specie dispares, in actum dederit, cœnæ Rex renunciabitur. Sed fallimur: sortita iam regnum in omnes è Cælo est Heroina, quæ nascitur. video coronam, insigne Regni, capiti eius impositam è stellis plexam.

At perplexus animi adhuc sum super exordio gustationis. Scio veteres Græcos ante cœnam exorditos interdum à melle, à nasturtio Persas antiquos, Latinos à lactucis, alijsque hortensibus vellicantibus. Scio cunctas ferè gentes ab ouo auspicari conuiuia. sed mollior dulcedo mellis corruptela stomachi, cupiditatem cibi impetu primo frangeret: nasturtium seueritatem generat: reliqua vulgaria duxerim. Quod si hæc etiam accepta, & grata fuerint, in promptu sunt. nimirum prima nunc aurora est nascente Virgine: non tam arborum folia, quàm orbium sidera melle roscida inueniuntur. quicumque hoc matutino, sub dio spatiari voluerit, vnctas gratiæ liquore mentes sentiet, & cogitationes cęlesti voluptate concretas. Tum si oua nasturtio mixta aduersus ictum serpentum feliciter exhibentur; vna hæc infantula plena nectaris antiquum anguem disrumpet. Denique & lactucis vesci hic etiam licebit agrestibus, nam Phase cum

hac Virgine ſemper habes . quæuis hora apud illam exacta, dies feſtus eſt.

Nunc velitis, & iubeatis, quo lautitiarum genere, & cœnæ caput & ſecundas menſas refertas afferamus? Ritus fortaſſe arridet Imperatoris Getæ, qui per literarum notas, eduliorum claſſes digeſſerat. ſuſpenſam quippe non procul a triclinio tabellam alphabeticam habuit literis pręgrandibus ordine diſpoſitis inſcriptam eo pacto, & conuento cum ſeruis, vt cum virgula quadam argentea deſignaſſet literam aliquam, ſtatim cibi, quorum nomen ab ea litera initium ducerent, inferrentur. atque adeo ſi quintamdecimam literam fortè notauiſſet, ecce tibi pruna, piſa, paſtinacas, & pepones, pipiones, perdices, palumbes, pauones, pernas, & piſces, papauere, pulegio, porro, pipere conditos abecedarij ſerui proferebant, vna perſæpè litera magnam conficientes periodum epularem; vt neſcio quis Muſca Cæſaris diceret, ſine ea literatura nihil ſapere ſapientiam, & pro vna Cæſaris litera dare ſe Varronis Grammaticam vniuerſam. Sed ſi Sapientię veræ menſam elementaria ratione diſponere vellemus, & nos per extremas literas ab Alcyone pacem animis afferente, vna cum Agno depellente ſeruitutem Aegyptiam, per omnes alias delicias ſalutares, ad Vitulum vſque ſaginatum dape multiplici miniſtraremus: quo prodiga, ac perdita parentis Adami ſtirps ad ſtolam primam reuocata per Virginem, epulari cum cæleſti Patre iam poteſt.

Quid autem? tot inter epulas ſicci recedemus? puella hęc eadem vinea Engaddica eſt. merum amoris expreſſit, Salute, & Conſilio Conſulibus. Hoc puro, puto primùm epoto Deus ipſe ebrius fieri viſus eſt? certe ſecreta animi apud ſe retinere non poteſt: Emiſſo enim mox in Virginem Verbo potiſſima quęque diuinę mentis arcana mortalibus reſerabit. Dixi.

# SYMPHONIACI
## AD
# EPVLVM NATALITIVM.
## CARMEN EROPARTHENICVM
### HABITVM
## A CAROLO ODDO PERVSINO.

*CINGITE nunc serto crinem: miscete, Sodales,*
*Pocula carminibus. dū curas nectare Amoris*
*Diluimus, toto melos est Helicone liquandū.*
*Sed frustra hæc moueo: totis mihi ab vsque medullis*
*Ebrius est animus, nata nūc Virgine victus,*
*Et non victa sitis. quamquam ipsa obliuia nostri*
*Muneris, hoc Helenæ biberam in cratere pudicæ.*
*Nimirum symphoniacis dare iura, modosque,*
*Ius mihi solenne est, atque hæc curatio curæ.*
*Sed cantum, & cytharas animo dimouerat omnes*
*Symposiarcus Amor, qui cunas inter adultus*
*Virgine ab infanti, sæuit, tristique medullas*
*Curarum obsessu blandissimus occupat hostis.*
*Scilicet hoc ipsum peragit numerisque modisque:*
*Nam corde instituit nostro saliare theatrum.*
*Secum habet & Thymelem, Melopæos, & Melicertas,*
*Et pharetræ ad sonitum ducit per viscera saltus.*
*Psaltria lætitia est: tum sambucistria mentis.*
*Viuida spes implet festiuo gaudia voto,*
*Ludit & exultim, modulis ceu tibia lydis:*
*Sed dolor heu partes agit inter damna secundas*
*Lege Phrygum mæsta: lacrymis hydraulia nostris*
*Temperat, & gemitus pariter modulatur, & iras.*
*Sic Amor odæum toto mihi pectore fudit.*

*Verum ego non ſanus, magis & præpoſterus illo,*
*Cantum Conuiuis nulla qui voce propino,*
*Et ſaltum nullis pedibus per ſomnia vibro.*
*Ergo agite, ò Melici: nunc aſſa voce canendum,*
*Nunc melos organicon variata lege rotandum.*
*Lemma dabo, numeriſque nomon: conuertite mentem,*
*Nam tota ex arte excutiam genus omne canōrum.*
*At nos, Conuiuæ, interea per ſingula cantus*
*Interualla, nouo pateras libemus in auro,*
*Et totidem votis Dominam appellemus amantes:*
*Quinque ſuper calices Virgo hæc mihi tota bibatur.*

MARIA *Litera quina ſacri texturam nominis intrat:*
*Sic decet infanti genialiter indere nomen.*
*Audi ergo liquidæ ſinuator vocis acutus,*
1.Reg. 16. *Quæ puer intonſa quondam ceruice decorus*
*Mutata in plectrum cecinit pactoride funda*
*Excutiens furias, monſtra inteſtina, Saulis.*
*Concine: do carmen: numeros cum carmine reddes.*
„ *Ite procul curæ, triſtes procul ite furores:*
„ *Virgo lyra eſt; ſuperis pacem modulata theatris*
„ *Perſonat: ad ſonitum capitales diſſecat angues*
„ *Eumenidum, fatis excluens triſtibus orbem.*
„ *Ite procul curæ, triſtes procul ite furores.*
*Hoc bene. nunc præſtat Dominam implorare: bibendum eſt*
*Scilicet à cantu. Magnum cratera Noëmi*
*(Prouoco vos) libate alacres: ſic prima beatum*

M *Litera pertexat nomen. Pater ille meracis*
*Nectaris, vt primum Bacchæo ſanguine venas*
*Perfudit, mens ipſa madet, iam crura vacillant,*
*Muneribus cadit inde ſuis magna ebrius aula.*
*Sic Deus ambroſiæ fundator Virginis, illa*
*Incaluit madidus, Terræ ſe acclinat, amore*
*Stantque, labantque pedes: credo, procumbet humi iam.*
*Erige ſed temet cantus pincerna ſecundi,*
*Funde triumphales imo de pectore plauſus.*
*Qualis Erythræo Moſes in littore victor*
*Intonuit, cum ſceptra fugax Aegyptia rupit,*

*Fiſſilis*

*Fissilis Oceani redeuntibus hausta procellis.*
*Concine: do carmen; numeros, & carmina reddes.*
,, *Quam bene Virgo maris cœpit cum nomine mores!*
,, *Nempe Acheronthæi Pharaonis longa Tyrannis*
,, *Hoc absorpta mari est. vix nata impugnat Auernum.*
,, *Bellat, io, debellat, io, io, plausit Olympus.*
,, *Quid si illa aggreditur Superos? cadet æthere Numen.*
,, *Bellat, io, debellat, io, io, plaudite Terræ.*
*Sat bene: nunc sacrum committat litera nomen* A
*Altera: cælestem dominam inter vina vocemus.*
*Prouoco vos patera, qua rerum euenta notabat*
*Niliadum Princeps procerum diuinus Ioseph.* Gen.44
*Hoc olim cyatho veteres leuat ille dolores,*
*Germanumque sibi materna è stirpe minorem*
*Detinet: hinc reliquis pacem, veniamque propinat.*
*Quid non vaticiner longè felicior augur*
*Virgine in hac vna? crater tornatilis illi* Cant.
*Est sinus: hoc veteres Cæli in nos diluet iras,*
*Germanumque Deum nobis, & Patre minorem*
*Proferet: hinc Orbi pacem, veniamque parabit.*
*Sed bellum, & dulces alterno carmine rixas*
*Ducat amœbæum: bini vocalibus auris*
*Contendant proceres, lyricæ par nobile gentis.*
*Ceu quondam Salomon (positis cum rure thiaris* Cant.
*Illum pro trabea cinxit pastoria pellis,*
*Sceptraque cesserunt baculo siluestris oliuæ.*
*Quid non cogit amor!) toto armentarius agro*
*Dicitur alternis cecinisse in drammate amores.* Cant.
*Concine: do carmen: numeros attexat vterque.* 2.5.6.
1 ,, *Lucifer exoritur: tellus caput extulit vmbris.*
2 ,, *Hesperus exoritur: oculos exprompsit Olympus.*
1 ,, *Lucifer illa mihi est: sensus exuscitat omnes.*
2 ,, *Hesperus illa mihi est: omnem fert vna quietem.*
1 ,, *Rore caput madeo: Cæli est hic fletus amantis.*
2 ,, *Corda calent igni: Cæli est hoc fulmen amantis.*
1 ,, *Turturis auditur sonitus: volat æthere compar.*
2 ,, *Alba columba gemit: compar properabit in antrum.*

1,,*Diua mihi eſt fluuius: dabit inter ſidera portum.*
2,,*Diua mihi eſt pelagus: nullum hic optauero portum.*
*Hoc ſatis. at fuerit ſatius concludere potu*
*Carmen amœbaum: Dominam appellare neceſſe eſt,*
R *Tertia vt intexat memorandum litera nomen.*
Cant. 5. 8. *Prouoco vos concha, quam Sunamitis odora*
*Myrrham ex areola carpens expleuit opimis*
*Vnguentis: cum lacte merum dedit illa perenne,*
*Punica permiſcens malorum viſcera melli.*
*Mel, mea Diua, meum eſt, & olet mihi cynnama ſupra:*
*Punica mala pudor vultu diſpergit in albo:*
*Hæc me myrrha iuuat, præ qua mihi nectar amarum eſt.*
*Lac bibit illa, meum ſed cor lactatur ab illa.*
*Nunc age quiſquis amas infundere lactea in aures*
*Pabula, concentum liquidis molire labellis.*
1. Reg. 18. *Dauidem vt quondam puerum cecinere puellæ*
*Iſacidum. heu quantum tremuit Terebinthica tellus*
*Marte Philiſtenſi? Cælo iam iam timet Atlas,*
*Fronte gygantea ſic verberat aſtra Golias.*
*Paſtor adeſt: fundam intorſit: telum eſſe Tonantis*
*Dixeris: euerſa fregit Babilone gygantem.*
*Sic frontem exquaſſat, ſonitumque in fronte cadentis,*
*Sanguineumque ciet nimbum ſaxatile fulmen.*
*Concine: do carmen: numeros cum fœnore reddes.*
,,*Heu quantum intremuit ſtygio data præda gyganti*
,,*Mens hominum! dolor heu cordis radicibus hæſit:*
,,*Sed liquido auſpicio primi ſub luminis oras*
,,*Virgo exit: materni vteri ſubtegmine texta*
,,*Hæc funda eſt: Chriſtuſque ſilex in Virgine, fundam*
,,*Armabit: video toto iam Dite ruinas.*
*Hoc rectè. Dominam ſed compellemus. amicum*
I *Litera iam nomen percurrit quarta. bibamus.*
*Prouoco vos gemma, qua menſæ admota profanæ*
Iudith, 12. *Cum Syrijs caſtrenſe merum Iuditta bibebat.*
*Ille quidem iacuit male torporatus in oſtro,*
*Et Martis phaleras, & martia membra ſupinus.*
*Sobria de temeto contrà hæc in prælia ſurgit,*

*Et centum clades ceruice reponit in vna ;*
*Cladibus heu quantis damnata stirpe iacebant*
*Pectora terrigenum votis constrata supinis!*
*Spes mihi sancta redit, redeunt in pectore vires,*
*Ex quo plena vibrat cælesti hæc nectare gemma,*
*Nam scelerum Iliades, & millia monstra malorum*
*Virginis hoc vno reparauit Gratia dono.*
*Plurima sed pleno resonet mihi gloria plausu.*
*Hoc agite, ò melici, numeris hæc meta supremis.*
*Regius vt psaltes bellis confectus, & annis*
*Fatidicæ Dauid testudinis ossa canora*
*Mulcebat dextra, qua fregerat ora Gygantis.*
*Mille rotabantur pueri, innuptæque puellæ*
*Et chordis, & voce, manu, flatuque loquaces.*
*Sic bellatoris cedrinum Augustale Tonantis*
*Laudibus euectum pacata in tecta vocabant.*
*Dicite: do carmen: cum carmine reddite cantum.*
*„Huc age de Superis, superum Regnator ad arma.*
*„Iam solium castrense tibi se se optima Virgo*
*„Maternis extructa operis ad bella parauit.*
*„Illa sagum tibi virgineo subtegmine texet.*
*„Huc age de superis superum Regnator ad arma.*
*Hoc satis. vna manet nostra imploratio Diuæ.*
*Litera vt inceptum nomen postrema coronet.* A
*Prouoco vos inter sexcentum pocula Diuùm,*
*Quæ Veri matrona potens Sapientia promet.* Prou. 9
*Ecce thorum extruxit: mytras deponet auitas.*
*Stamine vt humano textum mantile recincta*
*Insternat mensas, & vinum misceat ipsa.*
*Plura quid hic referam? non fert hic plura vacillans*
*Carmen ab hoc temeto: titubant mihi lumina: rerum*
*Augentur numeri: duplicant iam pocula visum.*
*Naturas nam cerno duas: vir erit tamen vnus*
*Virginis è partu. Deus hic, & Homo hic: duo certè:*
*Imò vnus Gnatus. sic verum cernere cogit*
*Virgo: merum est. iuuat omnem hic mergere sensum.*
*Durior es cerebro quisquis non ebrius hic es:*

*Tam ſiccum, mihi crede, caput dementia vertet.*
*At vos, qui totam bauſiſtis cum nomine Diuam,*
*Soluite iam ſerto crines, iam lampada dextris*
*Sumite: Conuiuas, Socij, comitemur euntes.*

Carmina notulis præſignata cantu repetebantur à Choro.

# IN NATALI VIRGINIS DEIPARAE DIE

## *CARMEN EROPARTHENICVM*

Metris confuſaneis ad Harmoniam.

## MELOS PRIMVM

Daphnis & Viridarij, Amyntas & Pomarij.

Omnes. *VIDIMVS ò qualem! manet alto pectore fixum,*
*Numen adhuc, tantum Virgo ſapit illa Tonantis.*
*Hinc magnos animi ſenſus, formamque loquendi*
*Duximus illuſtrem, Pindi melioris ad vndas.*

1.Virid. *Vidi ego formoſam, viſuque exterritus illo,*
*O me inuenuſtum, & ſordidum,*
*Extemplo dixi; pudor eſt fœdaſſe tot annos.*

2.Pom. *Vidi ego ſopitam; ſomnoque excuſſus ab omni*
*Dulces in furias dedi*
*Lymphatum genium: furor eſt, ſed ſanus: amaui.*

Daph. *Vidi ego ridentem: Soles rediere ſereni.*
*Exiliunt teneri labro ſpirante ſuſurri,*
*Sacri fragrantes oris ethesiæ*
*Aeterni Veris comites, quibus omnis in aſtra*
*Spes mihi velificat: tutum eſt iam fidere ventis.*

Amynt. *Vidi ego lugentem: Stellæ cum Sole cadebant*
*Perſpicuo in nymbo. ſic pacis naſcitur Iris.*
*Hac pluuia fœcundus ager iam vernat Amoris,*
*Germinat è noſtris & ſpes, & vota medullis*

*Pri-*

*Primaque virginea donat suspiria vita.*

Virid. *Imò putris sterilescet Amor, ni dona feramus.*

Pom. *Cor dedimus: donata satis Virgo est: amor ipse supremum*
*Munus erit.*

Virid. *Sed verba damus, nisi munera demus.*

Daph. *Nullus auarus amat: donis metimur amores.*

Amynt. *Fauor obsequij per verba tenus*
*Color est picti nudus amoris,*
*Non calor animi vera loquentis.*

Daph. *Prodigus eloquio si re non iuuit amicum,*
*Non habet in fibris, in labris gestat amorem.*

Amynt. *Parcus opum genius si se tibi iactet amantem,*
*Periurum credas. amor est profusio cordis,*
*Cuncta secernit medullis, prater id quod deperit.*
*Quid tenere possit ille, sponte qui se prodigit?*

Daph. *Credo, vides quantum coepit Deus ipse profundi*
*Amare cum nos capit orta in Virgine.*
*Ni fallor, censum hic omnem diffundet Olympi.*

Amy.& *Procul hinc ergo, procul hinc abeat*

Daph. *Extra fines exul, amandi*
*Pectus auarum.*

Pen. *Sed census tenuis donis absterret agrestes*
*Monticolas, & syluicolas siccosque leuesque,*
*Aere fuluo destitutos, & breues marsupio.*

Virid. *Vt velimus dona ferre, ferret hoc penuria?*

Pom. *Hac reclamat voto amantum; nec puella est indigens.*

Daph. *Floribus affluimus:*

Amyn. *Censu Pomona redundat.*

Da. Am. *His eget illa etiam; namque amat illa etiam:*

Daph. *Nempe in Amoris*
*Sacro deliquio fulciri floribus optat.* Cant. 2.

Amyn. *Optat stipari malis in syncope Amoris.*

Vir. Po. *Hoc belle est.* Virid. *dabimus nos Viridarij*
*Affatim flores virentes.* Pomar. *Poma nos Pomarij.*

Virid. *Fallimur. heu praceps florum fortuna recessit,*
*Ver abyt. frustra Zephirum accusemus inertem.*

Daph. *Imo Aprilis est apertus, Diua ocellos extulit,*

Diua

*Diua respirat: reflauit dulcè mordens aurula.*

Pom. *Fallimur. heu campos decoxit sydus biulcum,*
*Arbuteasque animas in mortem siccior æstas*
*Autumno spectante dedit. quid gignat in hortis*
*Pomonæ funesta domus? sua funera deflet.*

Amyn. *Imo rore stillat æther; lacrymata est pupula.*
*Nec quiescit aura: curas ventilat suspirijs,*
*Nempe ab ista cordis aura, rore ab isto luminum,*
*Gratiæque, gloriæque mira fit prægnatio.*

Da. Am. *Quin magno excrescet fructu fœtura bonorum,*
*Tota nam Virgo tenetur Sole: plenilunium est.*

Virid. *Ergo eamus, & corollas machinemur floribus:*
*Virginis in facie sumpsimus auspicium.*
*Vultus ille fausta nobis nunciat Floralia.*

Pom. *Nos quasillos oppleamus messe fructuaria.*
*Virginis è gremio sumpsimus auspicium:*
*Pectus illud fausta nobis spondet Autumnalia.*

Omnes. *Vultus ille festa Cæli continet Floralia.*
*Pectus illud festa cæli condit Autumnalia.*

## MELOS SECVNDVM.

Daphnis cum Virid., Amyntas cum Pomar.

Daph. *ITE vos pratorum amantes, ite odorum & aucupes,*
*Intimos ite in recessus fœtuosæ Cloridis,*
*Cloridis fœtus & omnes messe larga excerpite,*
*Multiformes ferte syluas vngue molli caduas.*
*Inde nos florũ architecti moliemur Virgini*
*Plectiles herbis coronas, floribusque pactiles.*
*Diua postulat corollam; sponsa, credo, est Numinis;*
*Numinis conuiua certe est, iam coronam flagitat.*
*Ite citi; interea*
*Hic ad vmbram ego parabo lenta in vnum vimina,*

*Apta*

*Apta vincla fœderandis in coronam floribus;*
*Vincla nam mihi tetendit Diua, cordis vinculum,*
*Diua, quæ semet Tonanti concatenat arctius.*

Amynt. *Quid moramur? ite amantes grandiorum stirpium:*
*Quotquot Pomonæ præclara stirpe creantur*
*Poma ferte sponte nata, nata vel connubio,*
*Quæque forma, quæque odore, quæ colore prænitent.*
*Diua fraudis omnis expers, gaudet à spontaneis,*
*Imo gaudet illa natis fructuoso ex insitu.*
*Auguror hoc etenim; voto subsignet Olympus.*
*Diuinitatis surculum propagini*
*Inseret humanæ stirps hæc non sectilis vlli.*
*Ite citi: intereà*
*Vimine nudato lucentem hic texo quasillum*
*Conuehendo fructui:*
*Nempe & illa erit quasillus conuehendo Numini.*

Daph. *CELSVLE flos iuuenum, perge hinc tu primus in hortos,*
*Liliumque carpe, florum principem excelsissimum.*
*Rectus, & enodis radiosa fronte coruscat*
*Floræ superbæ fastus amabilis:*
*Regale sceptrum, Veris in regno, putes.*
*O esset hic flos, aureus;*
*Sol esset inter sydera*
*Hortensis æthræ: argenteo*
*Candore Luna est; sed tamen prato creat*
*Diem serenum: collige, collige:*
*Aurora surgit, lilijs*
*Farcta sinum, mea Diua, inquam, formosior illis.*
*Iuno fertur lacte nostrum candidasse lilium,*
*Dum galaxiæ supernum lilietum conderet,*
*Rore papillæ.*
*Fabula est mendacis æui. Veritatis candida*
*Sæcla fundat iam Virago: nempe nupta hæc Numinis*
*Candidatis vsque terris sternet in Cælum viam,*
*Flosculum datura nobis lilieto ex ætheris.*
*Ite citi: intereà*
*Hic ad vndam flexuosas comparo genistulas*

*Impli-*

*Implicando mox tenellæ floriserto Virginis.*
*Sed non illa etiam tenero lentore genistæ*
*Cælo vincla parat ; nodo adamantino*
*Iam Tonantis cinxit iras, & ligabit fulmina.*

Amynt. *Protinus AVRILLE huc defer centum aurea mala.*
*Flore nouo, fætuque nouo, semperque virenti*
*Arbor fronde nitet, simulacrum nobile Diuæ*
*Halitum commendat oris imbuens odoribus,.*
*Et venenis dissipatis ima cordis recreat.*
*Sic & os mihi est odorum, de puella dum loquor:*
*Quicquid illam corde trudit, hoc venenum est noxium;*
*Hesperidum quondam ex hortis Tirintius heros*
*Geryone extincto germen vitale redemit.*
*Auguror hoc etiam (subscribite sydera voto)*
*Ditis abacto*
*Multiformi Diua monstro, Cælitum è pomarijs*
*Arborem vitæ reducet germinatu Numinis.*
*Ite citi: interea*
*Hic ego pomis vehendis texo lentam fiscinam,*
*Diua sed non lenta curas mille cordi intexuit.*

Daph. *Perge nunc ROSILLE perge; te manet rosarium,*
*Vngue leni carpe vernam stirpium Augustam, rosam:*
*Ardor est Euri volantis, purpurissa est Cloridis,*
*Aureo riget capillo, fronte ridet coccina.*
*Pratorum rapies Helenam, caue, pollice tuto,*
*Bellum instat: spinarum acies vltricibus armis*
*Vulnera tentabunt, constabit sanguine raptus.*
*Non amica sit cruoris? nata fertur sanguine:*
*Cæca mater namque Amoris cæcioris credita*
*Vulnerata, senticosas dum pererrat semitas,*
*Proximam pedi cruento concolorauit rosam,*
*Candidumque ciuem in hortis coccinauit regiē.*
*Ite citi: interea*
*Cautus hic ego parabo senticeto ex aspero*
*Molle vinclum fasciandis floribus pungentibus.*
*Acrius sed Diua pungit (in medullis vulneror):*
*Mox crebro solamine curas*

*Mitis*

*Mitigat, ceu vincla cordi fasciatim colligans.*
Amyn. *Vade nunc HERMILLE, vade, poma defer punica.*
*Cypriæ roseta dantur: gaudet Hermes punicis:*
*Fortè quòd natura duplex: mala dicas, an nuces?*
*Fortè quod multus latebris contegendis est locus.*
*Credo fiet & latebra Virgo nostra hac Numinis:*
*Quidquid est in cælo amoris, credo, in illa absconditur.*
*Punica mala refer, sexcentum cortice in vno*
*Dona feres, & damna feres serpentibus atris.*
*Nempè laudes mille, mille gratias congemmeas*
*Celat vno in corde Pupæ multiplex fel scitas.*
*Viperæ morsu è trilingui sanor hic: sed vnicè*
*Diua cor mihi momordit, & piget sanarier.*
*Ite citi: interea*
*Virga ego multiplici blandum pertexo quasillum:*
*Diua sed virgis Amoris me flagellat blandius.*
Da. Am. *Vos tamen hic passim consistitis, ibitis omnes;*
Amyn. *Cuncta ferte (nam potestis) poma cum Pomarijs.*
*Palmarum cariotides caducas*
*Cum cerasis, chamæcerasis, & myxa Damasci*
*Cætera pruna, pyra, & nucipruna, & persica, mora*
*Atque auro similes vuas, & coctona lenta,*
*Ferte coronatis mespila verticibus:*
*Iuglandesque nuces, & duro viscere corna.*
*Scrupulosa forte amabit, nucleata optauerit.*
*Quidquid est in corde amoris, totum in illam enucleo.*
*Paradisus est Virago:*
*Extra illam nulla est messis, vindemia nulla,*
*Extra illam vix ipse ferax autumnet Olympus.*
*Ite citi; interea*
*Fructibus innumeris fiscellas vimine texo:*
*Diua & os mihi capistrat laudis intextu sua.*
Daph. *Quicquid affert floris, herba terra prægnans æthere*
*Huc afferte crocum, cytisum, colocasia, caltam,*
*Et molles violas, & languidulos Hyacinthos;*
*Sitque odor hic Tymbra; sitque odor hic casia.*
*Cum ligustro candicante nigrices vaccinium,*

*Variata multo vertice fritillaria*
*Pensiles conchas repandat more tintinnabuli,*
*Iridem mox discolorem sume tecum baticam*
*Quæ carinet vsque frondes, quæ comas acuminet,*
*Sume narcißum comantem præcocem, ac serotinum,*
*Siue tu montanum amabis, siue calcedonium.*
*Filios tepentis auræ (Cloridos familiam)*
*Fimbriatos, bracteatos, vndulatos, tortiles.*
*Paradisus est Virago.*
*Extra illam ver non vernat, nec germinat vsquam,*
*Si germinat non frondet; & si frondeat,*
*Non gemmat, & si gemmat, haud floret tamen:*
*Floret? arescet repente, Flora iam defloruit.*
*Ite citi: interea*
*Floribus innumeris lora hic de vimine texo.*
*Captiuis teneris mollia vincla paro.*
*Virgo etiam lorum est; arcum subtendit amoris;*
*Ex illa iaculum sensimus ire Deum.*

## MELOS TERTIVM.

Viridarij, Pomarij, Daphnis, Amyntas; Menalcas.

Virid. M*ONSTRA rerum sunt in hortis.*
Pom. *Sunt, & in Pomarijs.*
Daph. *Antequam Diuæ afferamus munera hæc hortensia,*
*Explicanda, & expianda sensa Cæli hæc sensimus.*
Amyn. *Hinc adeo te consulimus diuine Menalcâ*
*Cui nemus argutũ Iordanis, diuaq; magni*
*Dauidis chelys, & Salomonis sistra loquuntur.*
Daph. *Tu causas Pastorum audis, tu carmina Vatum*
*Prisca tenes, genio, ac studio gratissimus astris.*
Menal. *Laudibus affluitis. modica hæc in pectore virtus*
*Non opis est tantæ: tamen aduenisse bonum sit:*
*Nec deero satis, nisi votis desit Olympus.*

1. Virid. *Liliorum grandem aceruum bellè in vnum adegeram*
*Inter lanigeras cum tranquillissima Matres*
*Nunquam enixa prius fætum sine labe niualem*
*Lilioque candicante candidum magis dedit*
*Acrius intentis dum spectat lilia ocellis.*
*Amplius hoc etiam: depasci lilia capit*
*Editus agniculus, quodque admiraberis vnum,*
*Non illum mater, Matrem pascebat ab illis.*

Men. *Virginis est soboles, quæ tantum pascitur inter*
*Lilia. adest agnus, certo qui fœdere terris*
*Sydera conciliet. Virgo cui dona paratis*
*Diuini generis puerum feliciter edet,*
*Sanguinis & nostri: sumetque à prole nitorem.*
*Scilicet, è Cælo Gabriel cum lilia promet*
*Concepisse volet, cum fœtu habitura pudorem.*

Daph. *Pudor est morari hic amplius.*

Amyn. *Et stultus pudor est, non limen adire salutis,*
*Occludi & terris vbi iam reseratur Olympus*

Da. Am. *Hinc agite ad Dominam.*

1. Pom. *Sed prius hoc resera. Sexcentum medica mala*
*Aurea mala, inquam, Dominæ legisse volebam:*
*Colligo vbi hæc septem, atque alia hæc vbi colligo septem*
*Nullum præterea licuit mihi vellere germen,*
*Nec mihi, nec Lycidæ (Lycidas & viribus ipsum*
*Vinceret Alcidem) quin & sunt dulcia septem,*
*Acria sunt septem, plura hinc rapuisse nequiui.*

Men. *Acria si septem, septem sunt dulcia mala,*
*Auguror hinc fieri. Numero septemplice constat*
*Pulchritudo expleta rerum, & optimi absolutio:*
*Ergo quòd Virago amandi culmen extremum premat.*
*Per contraria fata migrabit*
*Tacta septeno dolore, gaudio & septemplice.*

Amyn. *Dolor est morari hic amplius.*

Daph. *Et fatuus dolor est: Diuæ inter gaudia furtim*
*Viuere cum possis, misero conuiuere vulgo.*

Am. Da. *Protinus ad Dominam.*

2. Virid. *Sed prius euulga hoc nobis. Ego in ordine primus*

*Pur-*